

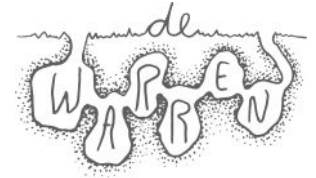

Warren Webinar

“Dus hoe doen jullie dat nou,
zo'n wooncoöperatie?”

29 mei 2020

Agenda

1. **Introductie** (Chandar)
2. **Hoe start je een wooncoöp + gemeentelijke zaken** (Chandar)
3. **Community Building** (Jovanka)
4. **Ontwerp & Bouw** (Chandar)
5. **Financiën en juridische aspecten** (Joey)

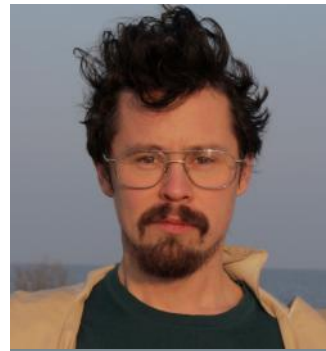
Introductie

Vandaag aanwezig:

- Startende wooncoöperaties
- Projectontwikkelaars met een sociaal hart
- Architecten
- Projectleiders
- Ambtenaren van verschillende gemeenten

Huishoudelijke mededelingen:

- Iedereen op mute
- We hebben tot 17:00 uur
- Webinar wordt opgenomen voor de website (als je niet gefilmd wil worden, zet even je webcam uit)

Chandar

Jovanka

Joey

An aerial photograph of a city, likely Amsterdam, showing a dense urban area with a mix of old and new buildings. A large body of water, possibly a harbor or canal, is visible on the right side, with several sailboats. A bridge crosses a canal in the foreground. The text 'HOE START JE EEN WOONCOÖPERATIE?' is overlaid in the center of the image.

HOE START JE EEN WOONCOÖPERATIE?

Familie Konijn anno 2014

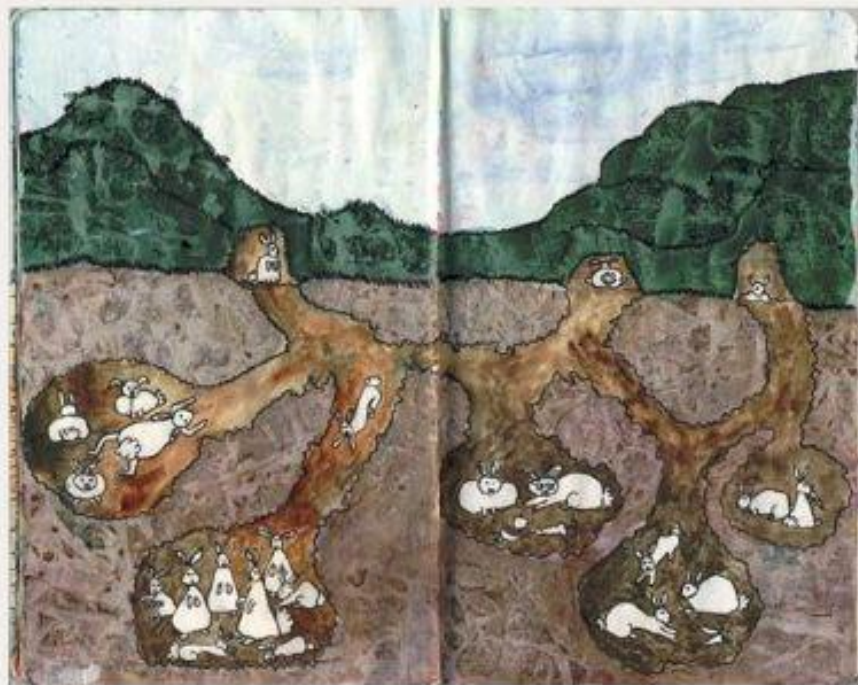

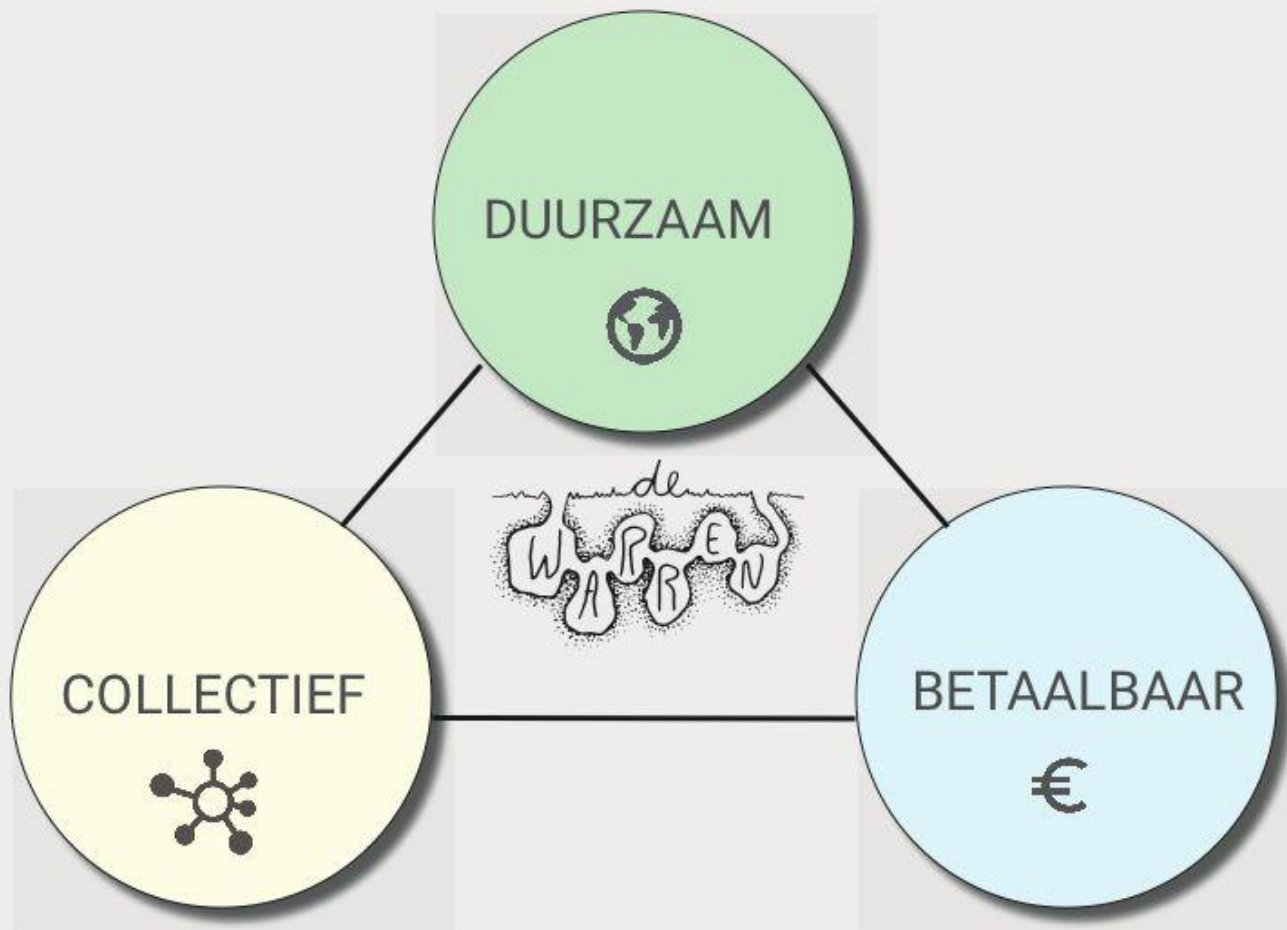

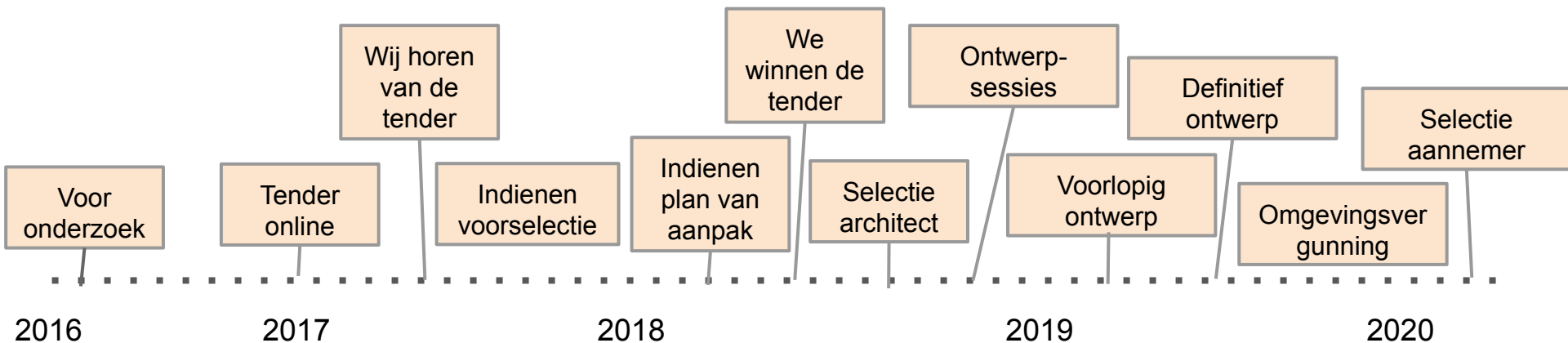
Wunder
WARREN

ONS PROCES

Ons proces

An aerial photograph of a city, likely Amsterdam, showing a large body of water (the IJ) and a bridge (the IJ-tunnel) crossing it. The city is densely packed with buildings, and there are green spaces and parks interspersed throughout. The sky is clear and blue. The text 'GEMEENTELIJKE ZAKEN' is overlaid in the center of the image.

GEMEENTELIJKE ZAKEN

Gemeente

Bouwgrond

Hoe kom je aan (betaalbare) bouwgrond?

Hoe is het grondmodel ingericht bij ons?

Welke locaties zijn het meest geschikt?

Welke rol zou de overheid (de gemeente moeten nemen)?

Hoe zit het met bestaande bouw (van b.v. corporaties?)

Hoe ziet Amsterdam er uit over 5-10 jaar?

Gemeente

De komende **vier jaar** worden voor wooncoöperaties **13 nieuwbouwkavels** aangeboden.

Nog voor de zomer komen beschikbaar:

- Centrumeiland, Kavel 12-01, circa 30 woningen
- Ringspoorzone Noord, Kolenkit, 80 woningen, waarvan 80% middeldure huurwoningen en 20% in de vrije sector plus circa 600 m² voor maatschappelijke voorzieningen

Gemeente

Planvorming

Hoe krijg je de gemeente aan je zijde?

Hoe uitgebreid hebben we het plan aan de gemeente gepresenteerd?

Hoe hebben wij ons kunnen onderscheiden van andere partijen?

INHOUD

1. DOEL, DOELGROEP EN WOONWENSEN

1.1 DOEL

1.2 DOELGROEPEN

1.3 HUURNIVEAUS

1.4 WONING TYPOLOGIE

2. VISIE OP LANGE TERMIJN

2.1 TOEKOMSTPERSPECTIEF

2.2 TOETREDING BEWONERS

2.3 UITTREDING BEWONERS

3. ORGANISATIE VAN WOONCOÖPERATIE DE WARREN

3.1 ORGANISATIESTRUCTUUR

3.2 BESTUUR

3.3 ALGEMENE LEDENVERGADERING

3.4 COMMISSIES

3.5 PROFESSIONEEL BEHEER EN ONDERHOUD

3.6 VERANTWOORDELIJKHEID & AANSPRAKELIJKHEID VAN LEDEN

4. PROGRAMMA

5. ONTWIKKELPROCES

5.1 CONTRACTERING ARCHITECT, ADVISEURS DUURZAAMHEID, EN BOUWBEGELEIDING

5.2 OPLEVEREN FUNCTIONEEL, VOORLOPIG EN DEFINITIEF ONTWERP

5.3 CONTRACTERING AANNEMER EN BOUWVOORBEREIDING

5.4 BOUW

5.5 AFWERKING EN OPLEVERING WONINGEN

5.6 BETROKKENHEID BEWONERS TIJDENS HET ONTWIKKELPROCES

6. RISICO ANALYSE

6.1 RISICOANALYSE ONTWIKKELFASE

6.2 RISICOANALYSE WOON & BEHEERFASE

7. DUURZAAMHEID

7.1 ENERGIENEUTRAAL BOUWEN

7.2 RAINPROOF

7.3 OVERIGE DUURZAAMHEIDSMATREGELEN

+ de hele business case

Aandachtspunten

Oprichting

Waar moet je op letten bij de statuten?

Naast geld, welk papierwerk komt er bij kijken?

Wat was de grootste breinbreker en/of struikelblok?

Behandelaar : C.P. NEEF
Dossiernr. : 2018.015588.01

204

(OPRICHTING EN) STATUTEN VAN EEN VERENIGING

mr. D. Ph. Kasper
notaris
Hoogengracht 566
Amsterdam
Postbus 73303
1070 AN Amsterdam
tel. 020-7059555
fax 020-7059555

Heden, dertien februari tweeduizend achttien, verschenen voor mij, mr. Dirk _____
Philippus Kasper, notaris met plaats van vestiging Amsterdam: _____

1. de heer Chandar Prince Lucas van der Zande, geboren te Apeldoorn op _____
zeventien mei negentienhonderd vijftientig, wonende te 1058 GM Amsterdam, _____
Surinameplein 35, zich legitimerende met zijn Nederlands paspoort met nummer _____
NNCC5BP65, afgegeven door de gemeente Amsterdam op twintig juni _____
tweeduizend veertien, ongehuwd en niet geregistreerd als partner in de zin van het
geregistreerd partnerschap; _____

2. mevrouw Kim Eva Otten, geboren te Amsterdam op éénendertig juli _____
negentienhonderd achtentachtig, wonende te 1058 GM Amsterdam, _____
Surinameplein 35, zich legitimerende met haar Nederlands rijbewijs met nummer _____
4291150116, afgegeven door de gemeente Gemeente Amsterdam op dertien _____
februari tweeduizend dertien, ongehuwd en niet geregistreerd als partner in de zin-
van het geregistreerd partnerschap; en _____

De comparanten verklaarden bij deze een vereniging op te richten, welke wordt _____
geregeerd door de volgende _____

STATUTEN _____
NAAM EN ZETEL _____

Artikel 1 _____

1.1 De vereniging draagt de naam: Wooncoöperatie de Warren _____
1.2 De vereniging is een wooncoöperatie conform artikel 18a van de Woningwet _____
1.3 Zij is gevestigd te gemeente Amsterdam _____

DOEL _____

Artikel 2 _____

2.1 De vereniging heeft ten doel het in erfpacht verwerven van een stuk grond _____
plaatselijk bekend als Centrumtand Blok 10-09 te Amsterdam, kadastraal bekend _____
gemeente Amsterdam, sectie AU, nummers gedeeltelijk 3650 en 3652, groot _____
755m², conform de aan deze akte gehechte tekening met nummer 2017-154, het-
daarop ontwikkelen en realiseren van een wooncomplex, omvattende zesendertig-
(36) woningen (hierna te noemen: het "wooncomplex"), onder meer door het _____
uitsluitend als sociale- dan wel middel dure huurwoningen zoals omschreven in de-
erfpachtovereenkomst als bedoeld in artikel 2.2 onder a, te verhuren aan leden _____
van de vereniging. Verder beoogt de vereniging een woongemeenschap-omgeving _____
te creëren waarin ruimte is voor verscheidenheid en waarin naast het vormgeven _____
aan individuele woonwensen het creëren van een sociale samenhang en het _____
respect voor het milieu een belangrijke meerwaarde vormt _____

2.2 De vereniging tracht deze doelen te bereiken door: _____

An aerial architectural rendering of a modern urban development. The scene shows a dense cluster of multi-story buildings with prominent green roofs, situated along a waterfront. A large body of water, possibly a harbor or bay, is visible on the right, with several sailboats and a larger vessel. A bridge or pier structure extends from the foreground into the water. The background shows a sprawling cityscape under a clear sky. The text 'COMMUNITY BUILDING' is overlaid in the center in a bold, white, sans-serif font.

COMMUNITY BUILDING

Community

Beginfase juli 2017- april 2018

- Schrijven van de tender
- Kerngroep
- Bestuur gevormd

Community

Realisatie april - augustus 2018

- Winnen van de tender
- Informatiebijeenkomsten
- Actief mensen zoeken
- Commissie structuur
- Voorselectie bewoners

Community

Ontwerpfase september 2018 - januari 2019

- Met 50 man in 5 maanden een ontwerp
- 8 workshops
- 4 surveys
- 6 werkgroepen
- Initiatief en motivatie

Community

Structuur fase januari 2019 - heden

- Commissie structuur
- Definitieve Selectie
- Governance
- Reglementen

Community

Toekomst

An aerial photograph of a city, likely Amsterdam, showing a dense urban area with a river and a large body of water. The city is characterized by modern buildings, many with green roofs, and a mix of residential and commercial structures. A bridge is visible in the foreground, crossing the water. The text 'ONTWERP, DUURZAAMHEID & BOUW' is overlaid in the center of the image.

**ONTWERP, DUURZAAMHEID
&
BOUW**

Ontwerp & Bouw

Proces

Hoe moeilijk is het? En gaat dit makkelijker worden? Wat koste het meeste tijd?

Is er een globale methode? Of pas en meetwerk?

Belangrijkste tip voor enthousiastelingen?

Ontwerp & Bouw

Proces

Hoe houdt je grip op de kosten tijdens het ontwerpproces?

Wat zouden we de volgende keer anders doen?

Wat is het grootste risico?

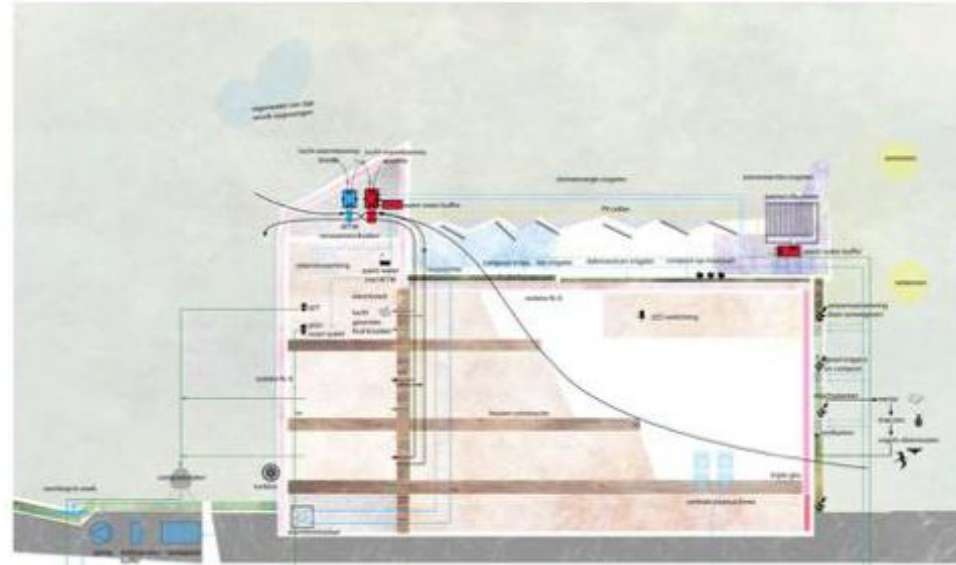
Ontwerp & Bouw

Duurzaamheid

Wat is de meerwaarde van een coöperatie voor duurzaamheid?

Hoe balanceer je duurzaamheid en kosten?

Wat zijn alternatieven voor een betonnen bodemplaat?

Ontwerp & Bouw

Ontwerp

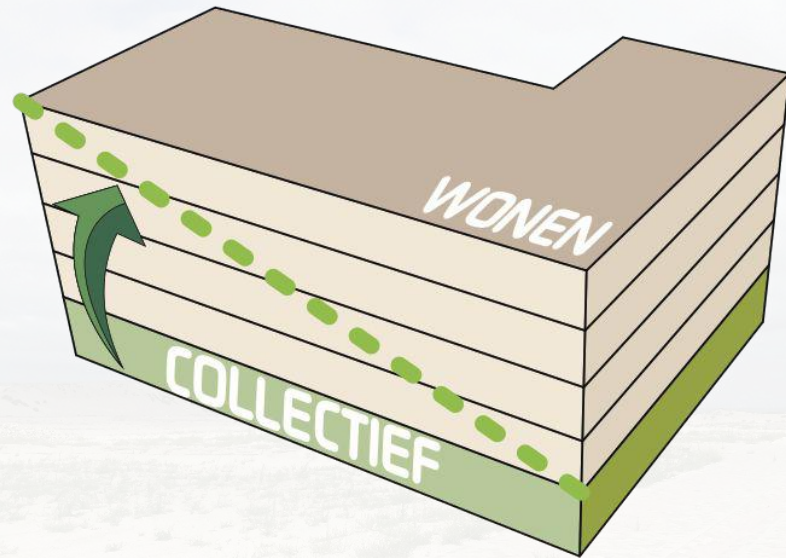
Willen we hierna nog meer wooncoöperaties ontwikkelen en laten ontstaan?

Hoe kun je de woningen door het gebouw verspreiden (naast elkaar, gestapeld)?

Hebben we in moeten leveren op onze droom?

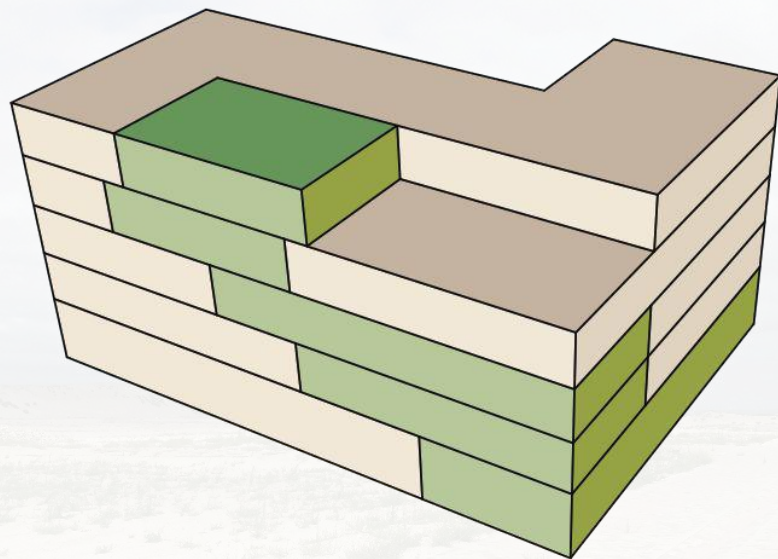

hoofdopzet

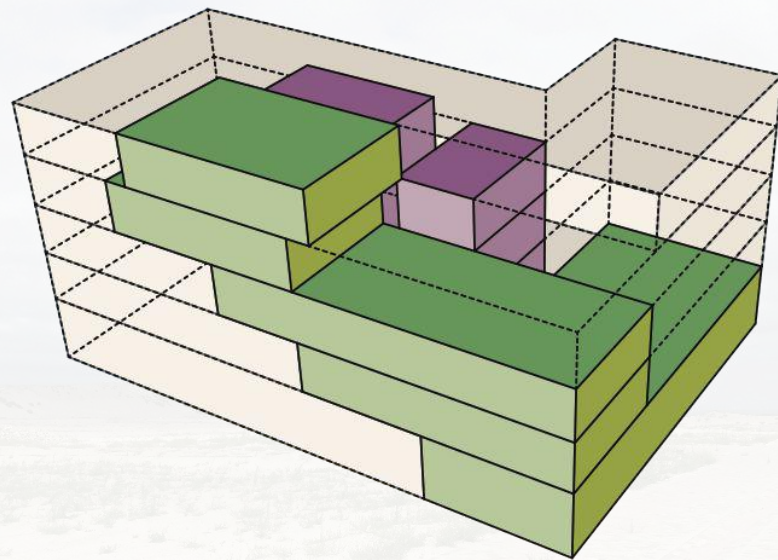

collectief verweven door gebouw

woonkeukens gekoppeld aan collectief en prive

locatie

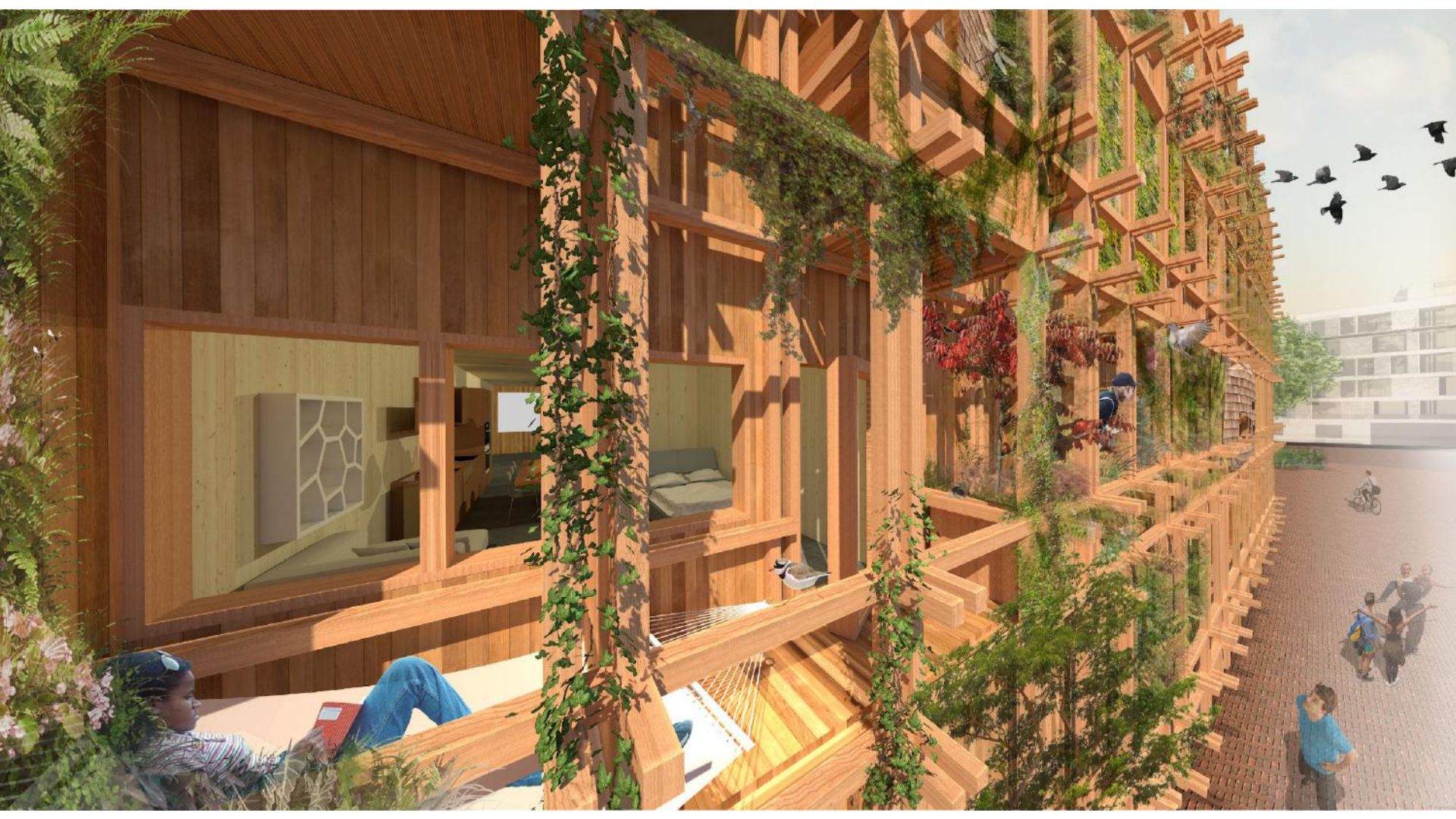
pve

prive ruimtes:

12 free willys	20 m ²
4 starters	35 m ²
4 starters	40 m ²
4 starters	50 m ²
4 gezinnen	60 m ²
8 gezinnen	65 m ²

collectieve ruimtes:

woonzaal, keuken, kids en entree	138 m ²
leefkeukens ex berging	194 m ²
wasruimte	7 m ²
fietsenstalling	75 m ²
multiruimte	50 m ²
co-working en chill	42 m ²
stiltekamer	12 m ²
maker space	35 m ²
muziek studio (ex BinB)	22 m ²
bergingen	36 m ²
toiletten gezamenlijk	9 m ²
douches gemeenschappelijk	20 m ²
logeerkamers	35 m ²
installaties	44 m ²

An aerial photograph of a city, likely Amsterdam, showing a dense urban area with a river and water. The text 'JURIDISCHE ZAKEN & FINANCIËN' is overlaid in the center. The image shows a mix of modern and older buildings, green spaces, and a large body of water with a bridge in the foreground.

JURIDISCHE ZAKEN & FINANCIËN

Juridische zaken

- Vereniging met rechtspersoonlijkheid
  - Huurcontracten
- Voetbalkantinemodel
- Oprichting na 1ste ronde tender door Kaspers
- De Warren als projectontwikkelaar
- Inleg als lening en borg
- Aanspaarmodel

Uitgaven voor de realisatie

Totaal

BTW over constructiekosten en bijkomende kosten.

16.6%

BTW over erfpacht vooraf te betalen bij aangaan erfpacht

2.7%

Leges omgevingsvergunning

1.6%

Bijkomende kosten (architect, installatieadviseur, overig advies)

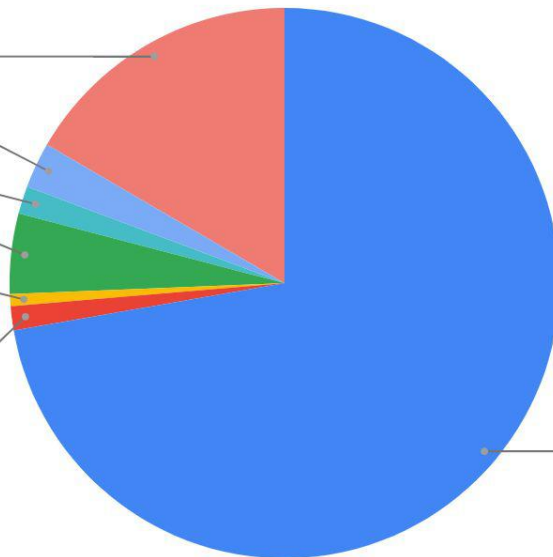
4.7%

Inventaris

0.7%

Groene gevel

1.4%

Bouwkosten

72.2%

Advieskosten schalen vrij goed, bouwkosten schalen in golven!

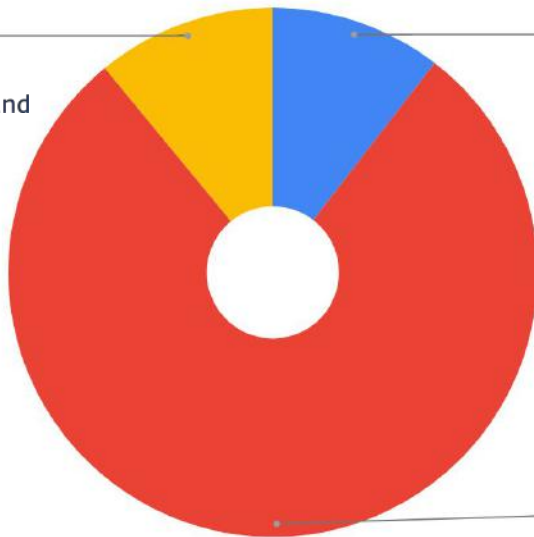
Wie finanziert ons project?

Overig
11.0%

 Provincie
Noord-Holland

 Gemeente
 Amsterdam

Crowdfunders

Participatiefonds
Duurzame Economie
Noord-Holland

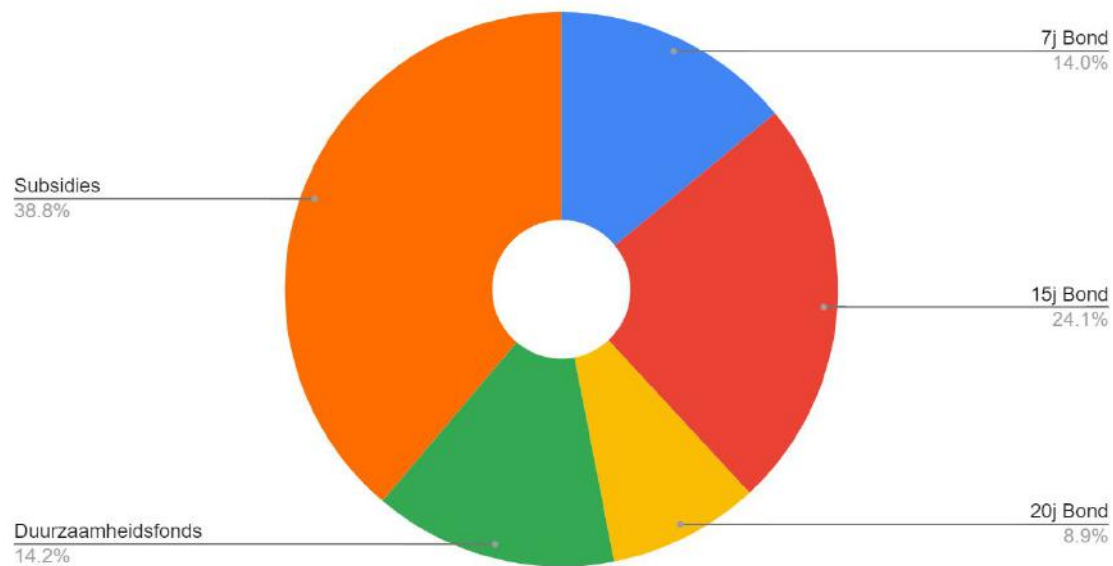
PDENH
10.5%

GLS Bank
das macht Sinn

GLS
78.6%

Wie financiert ons project?

Bank

- GLS - Duitse bank
- Hypotheek
- Gemeenschappelijke ruimte
- 2.1% rente

Andere financier

- Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland
- 5% rente

Participatiefonds
Duurzame Economie
Noord-Holland

Crowdfunding

De Warren wordt al gesteund door:

97 mensen

Voor een bedrag van:

€344.500,-

Er zijn nog 80 obligaties te koop

0006

OBLIGATIE

Ter waarde van €250,-
zegge:
"tweehonderdvijftig euro"

Looptijd: 7 jaar
Rente: 2.3 %

Op naam van:
(

Uitgiftejaar: 2019

Namens het bestuur van De Warren ondertekend door:
Chandar van der Zande, Voorzitter
Jacob-Jan Koopmans, Penningmeester

Deze obligatie geeft gedurende de looptijd recht op een jaarlijkse rente van 2,3%. Deze obligatie is verhandelbaar. Deze obligatie is uitgegeven ten behoeve van het realiseren van het sociale en duurzame pand van Wooncoöperatie De Warren.

0010

OBLIGATIE

Ter waarde van €250,-
zegge:
"tweehonderdvijftig euro"

Looptijd: 15 jaar
Rente: 2.5 %

Op naam van:

Uitgiftejaar: 2019

Namens het bestuur van De Warren ondertekend door:
Chandar van der Zande, Voorzitter
Jacob-Jan Koopmans, Penningmeester

Deze obligatie geeft gedurende de looptijd recht op een jaarlijkse rente van 2,5%. Deze obligatie is verhandelbaar. Deze obligatie is uitgegeven ten behoeve van het realiseren van het sociale en duurzame pand van Wooncoöperatie De Warren.

1369

OBLIGATIE

Ter waarde van €250,-
zegge:
"tweehonderdvijftig euro"

Looptijd: 20 jaar
Rente: 2.7 %

Op naam van:

Uitgiftedatum: 6 maart 2020

Namens het bestuur van De Warren ondertekend door:
Chandar van der Zande, Voorzitter
Jacob-Jan Koopmans, Penningmeester

Deze obligatie is uitgegeven ten behoeve van het realiseren van het sociale en duurzame pand van Wooncoöperatie De Warren. Deze obligatie geeft gedurende de looptijd recht op een jaarlijkse rente van 2,7%. Deze obligatie is verhandelbaar. De betaling is in eerste instantie gesecureerd aan de Stichting 'Mensen van de Warren'. Zij heeft uitsluitend te maken met het geld te betalen tot de financiering van het pand is opgevoerd. Wooncoöperatie De Warren draagt de verantwoordelijkheid voor het betalen van de jaarlijkse rente en de aflossing.

Hoe start je een crowdfunding

1. Maak een goede doorrekening van je project en bepaal hoeveel crowdfund je waar voor nodig hebt.
2. Wat voor rente en looptijd van je obligaties kies je?
3. Wat doe je met het geld dat je binnen hebt voordat de uitvoering echt start.
4. Maak een duidelijke brochure voor financiers.
5. Wie wil je benaderen?
6. Bedenk hoe je hen gaat benaderen?
7. Ga verstandig om met het geld.
8. Denk na over een platform!
  - a. Wix

De rest

- Subsidies
  - Zelf gedaan met een heel team. Gaat veel tijd in zitten
  - Methode: Subsidies Klappen in 10 Stappen
- Ontvangen:
  - Collectieve zelfbouw
    - Gift + lening
    - Provincie Noord-Holland
  - Duurzame zelfbouw
    - EPC lager dan bouwbesluit
    - Gemeente Amsterdam
  - Duurzaam Initiatief
    - Circulair bouwen, coöperatief ontwerpen en energieneutraal (EPC -0.15)
    - Gemeente Amsterdam
  - Stadslandbouw
    - Workshops, coöperatief systeem van productie en consumptie
    - Gemeente Amsterdam
  - Aanpasbaar bouwen
    - Meergeneartiewoningen
    - Gemeente Amsterdam

Subsidies op onderwerp

Overzicht op onderwerp van subsidies die door de gemeente Amsterdam worden verstrekt. Er is ook een [alfabetisch overzicht](#) met alle subsidies.

Mist u een subsidieregeling? Mail dan naar subsidies@amsterdam.nl of bel naar 14020.

Resultaten 1 t/m 11 getoond - 11 resultaten

Subsidies Duurzaam en groen

Subsidies Kunst en cultuur

Subsidies Ondernemen

Subsidies Onderwijs en jeugd

Subsidies Parkeren en verkeer

Subsidies Sport

Subsidies Vrije tijd

Subsidies Werk en inkomen

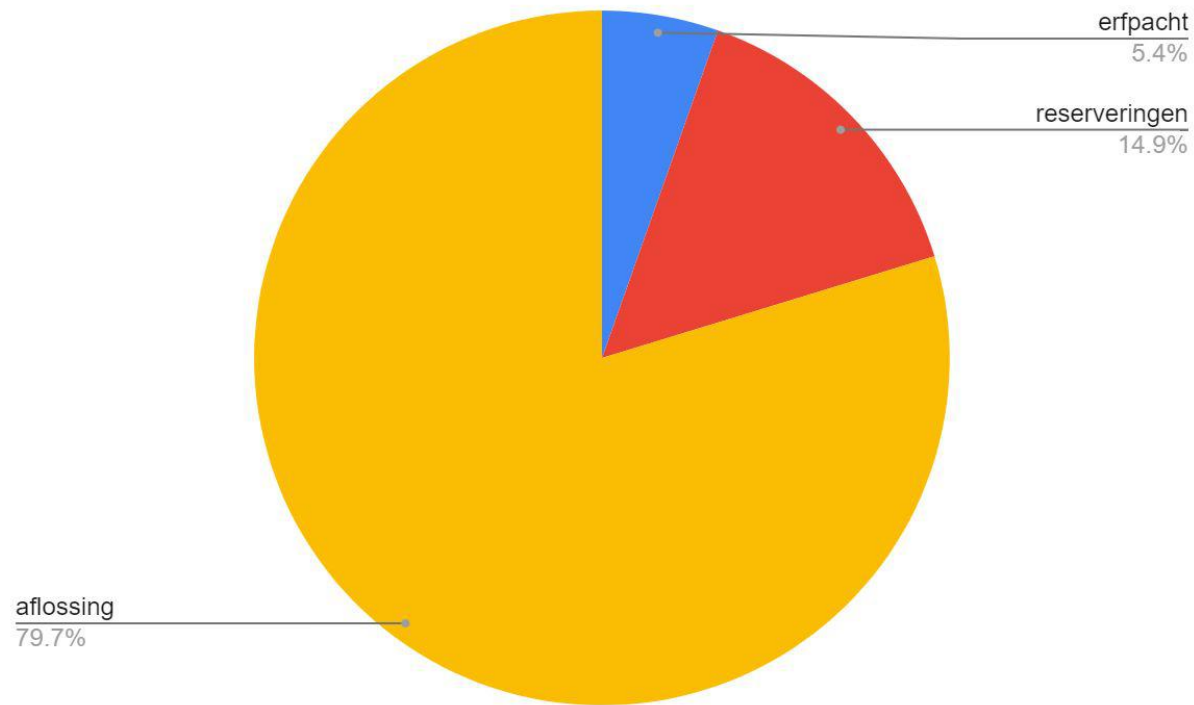

Subsidies Wonen en leefomgeving

Uitgaven tijdens de woonfase

Grootste uitdagingen en tips

Uitdagingen:

- Voorfinanciering
  - Lening van provincie en wat subsidies
- 20% ander vermogen (ongedekt)
- Overzicht van inkomsten/uitgaven voor de komende 30 jaar

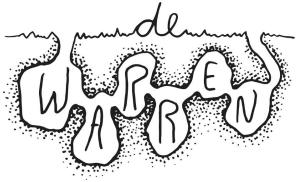
Tips:

- Goed laten zien dat je elk jaar aan je verplichtingen kunt voldoen
- Wees transparant en laat zien dat je de risico's snapt
- Vraag hulp bij !Woon
- Begin bij de bank
- Kom op het juiste niveau binnen

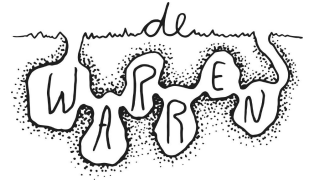
Dream Team:

- Econoom
- Advocaat
- Project managers
- Onderhandelaars
- Mensen die er heel veel zin in hebben

BEDANKT

Kijk voor meer informatie

op:

www.dewarren.co

www.platform31.nl

www.wooninfo.nl

www.cooplink.nl

Warren Webinar

“Dus hoe doen jullie dat nou,
zo'n wooncoöperatie?”

29 mei 2020